

CEDEFOP

European Centre for the Development
of Vocational Training

Prispevek poklicnega in strokovnega izobraževanja

k pravičnosti in socialni vključenosti

IZHODIŠČNE TEZE

- Teza 1. Poklicno izobraževanje krepi socialno inkluzivnost posameznika, če mu omogoča:
 - kvalificirano zaposlitev
 - zaslužek za dostojno življenje
 - osebni razvoj,
 - nadaljevanje izobraževanja in vseživljenjsko učenje,
 - razvoj poklicne kariere
 - - usposablja za odgovorno državljanstvo
- Teza 2: Problem z vidika pravičnosti nastane, ko se institucije ali programi poklicnega izobraževanja prilagajajo hierarhični strukturi poklicev. Tedaj opravlja funkcijo družbene reprodukcije poklicev, pravičnost je vprašljiva. Zato nimajo nujno vse vrste poklicnih šol in programov enake vloge pri preprečevanju socialne izključenosti.

Ključni vprašanja

- *ali je pravičnost in ali so možnosti za socialno vključevanje odvisne od vrste poklicnih (srednjih) šol in programov*
- *kako evropske cilje dosegaajo deprivilegirane družbene skupine (državljeni z nižjim socialnim statusom, državljani, ki jim slovenščina ni materinščina, osebe s posebnimi potrebami ter ženske). Zanima nas, kakšne so njihove realne možnosti znotraj srednjega izobraževanja, posebej poklicnega.*

učinki pozitivne diskriminacije

Že 20 let uveljavljamo načelo pozitivne diskriminacije in vseživljenjskega učenja in plod tega je visoko doseganje evropskih ciljev (markerjev) v izobraževanju

DOSEGANJE EVROPSKIH CILJEV 2006

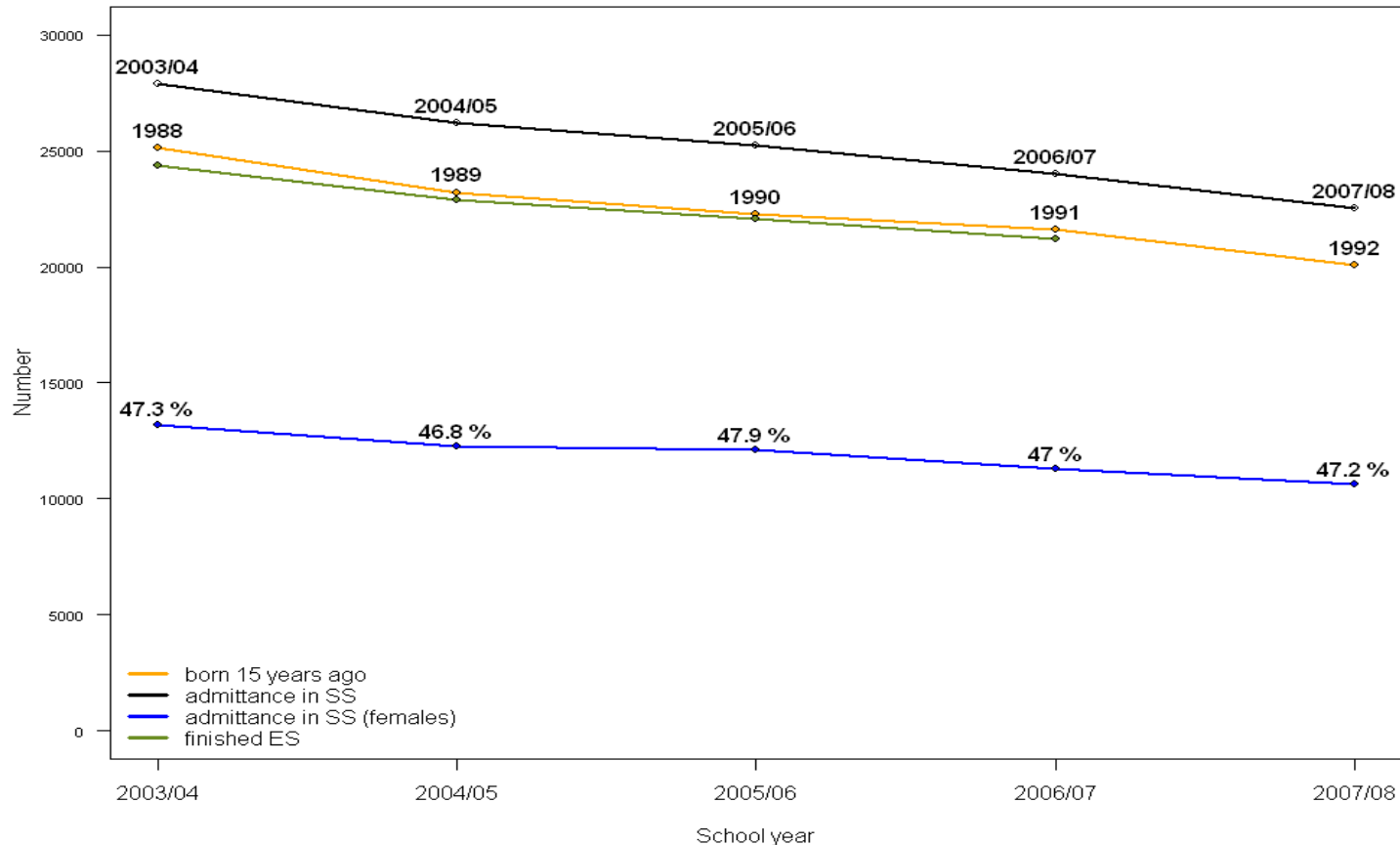
- **Ad1)Benchmark: Do 2010 ne več kot 10 % populacije med 18-24 z največ končano OŠ**

	EU	SLO
• 2006	15,3%	5,2%
- **Ad2) Benchmark: do 2010 85% delež populacije med 10-24 z zaključeno višjo sekundarno izobrazbo**

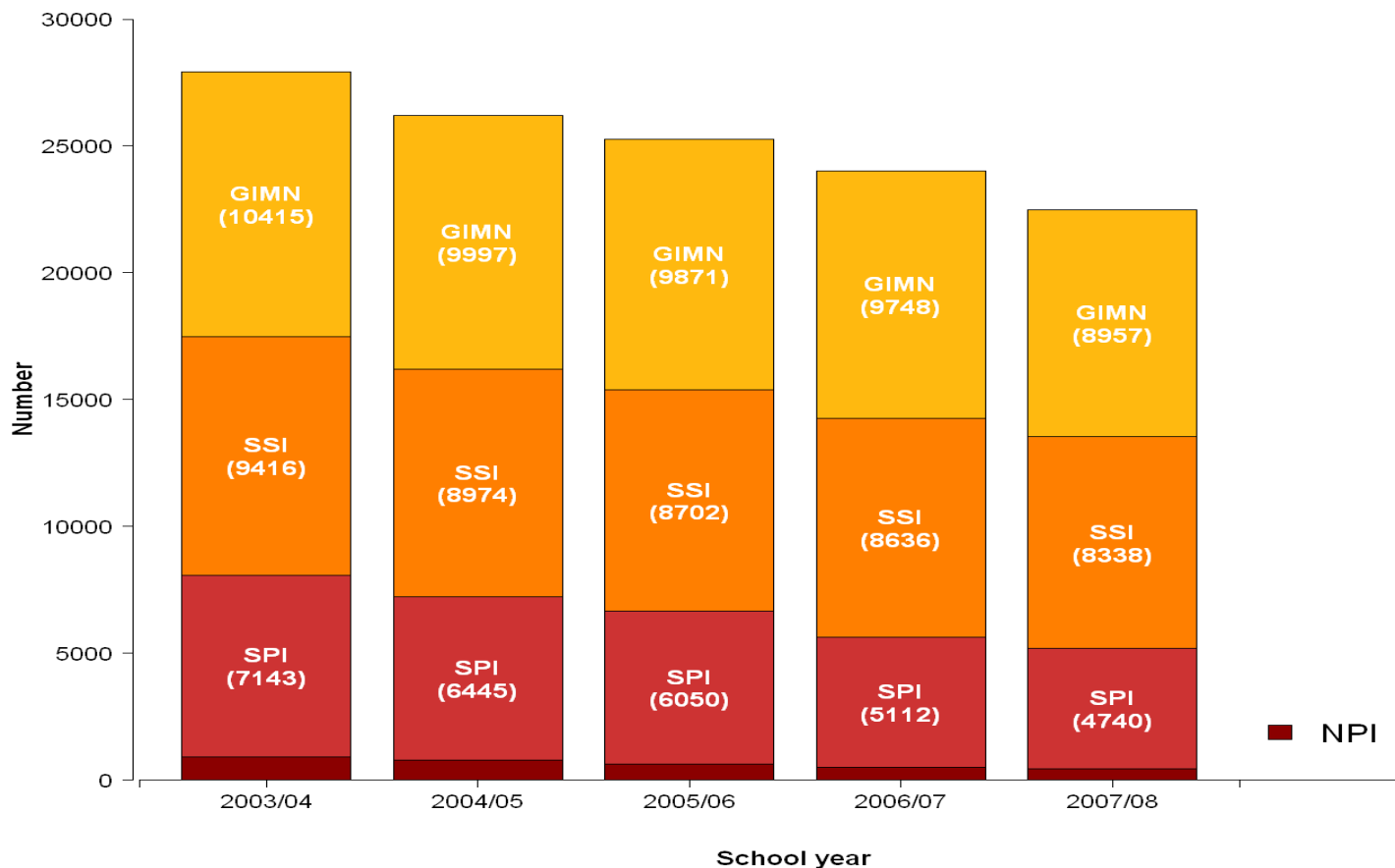
	EU	SLO
• 2006	77,8%	89,4%
- **Ad3) Benchmark: Do 2010 vsaj 12,5 % vključenost odraslih (25-64) v izobraževanje**

	EU	SLO
• 2006	9%	15%

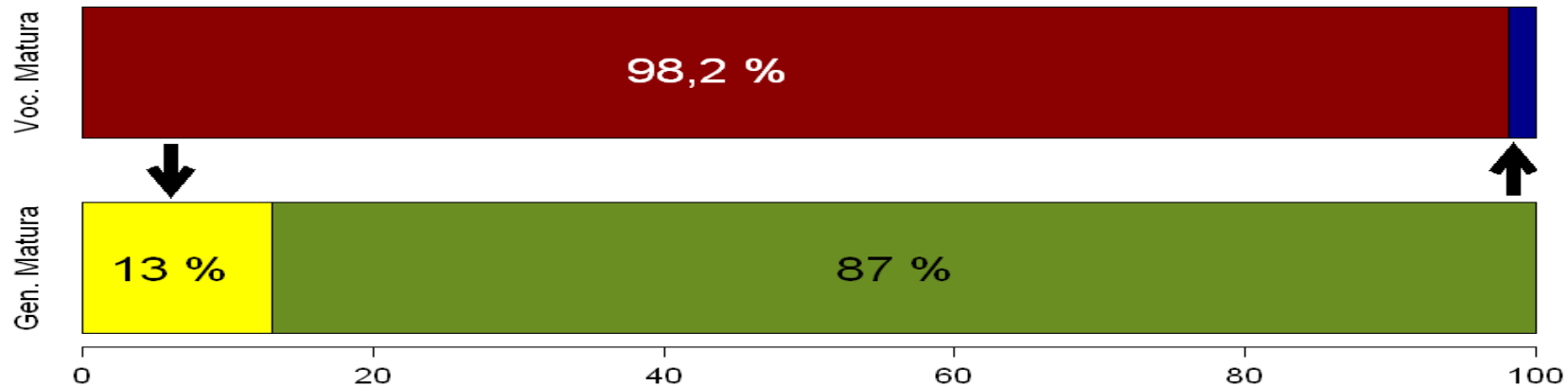
NEGATIVNI TRENDI PADANJA NATALITETE V POKL. IZOBR.

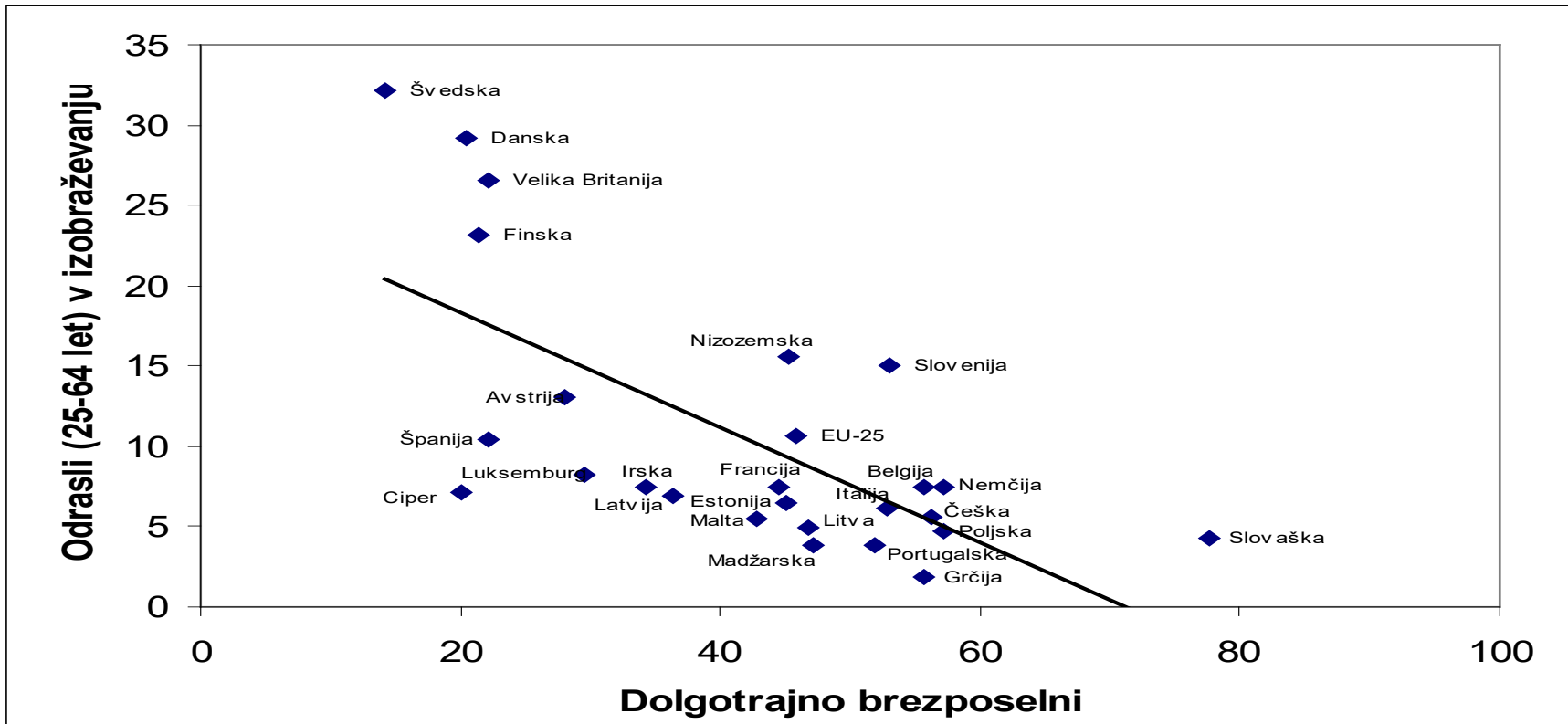
VPIS V SREDNJE ŠOLE

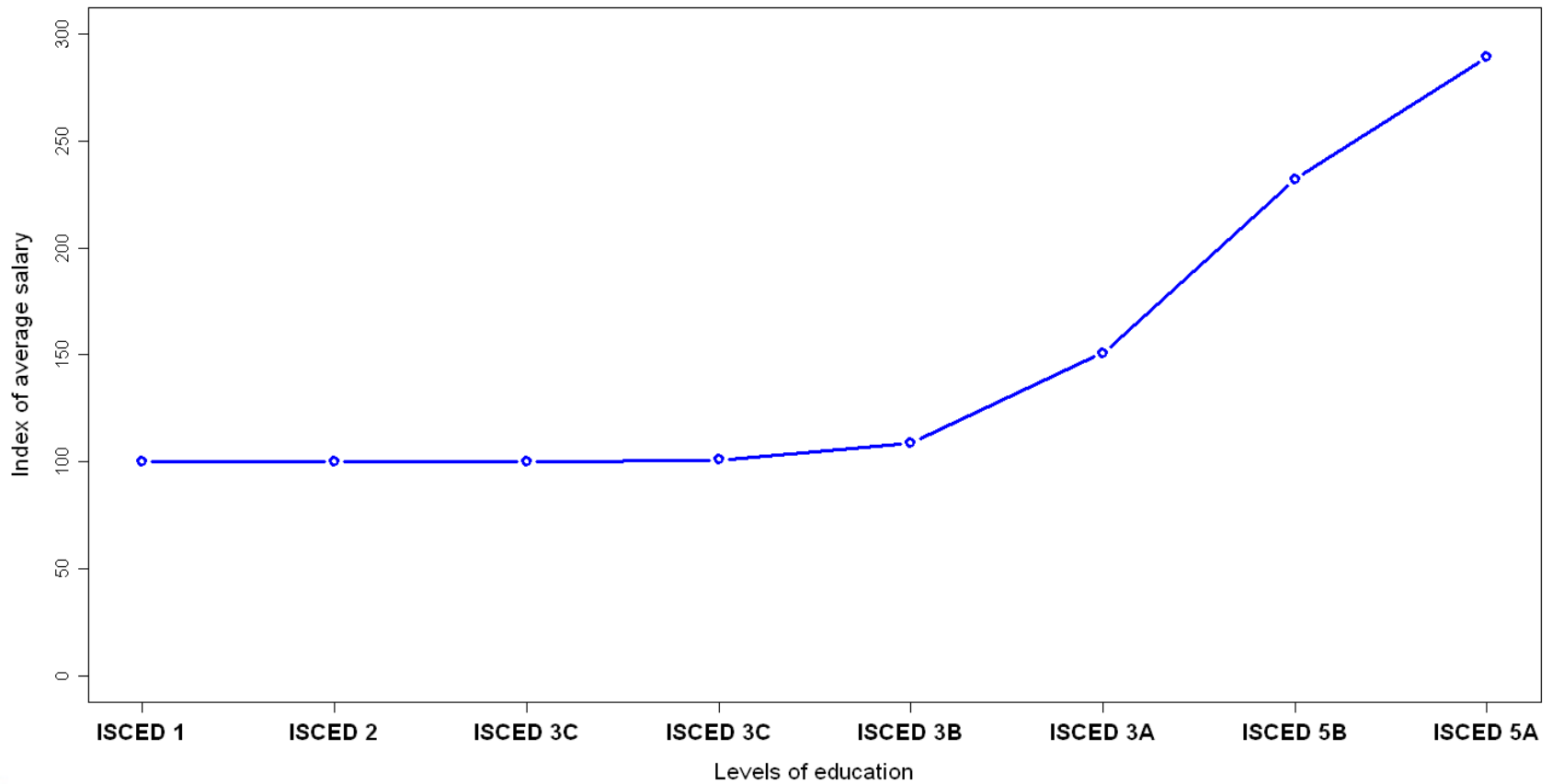
PREHODI MED SPLOŠNIM IN STROKOVNIM

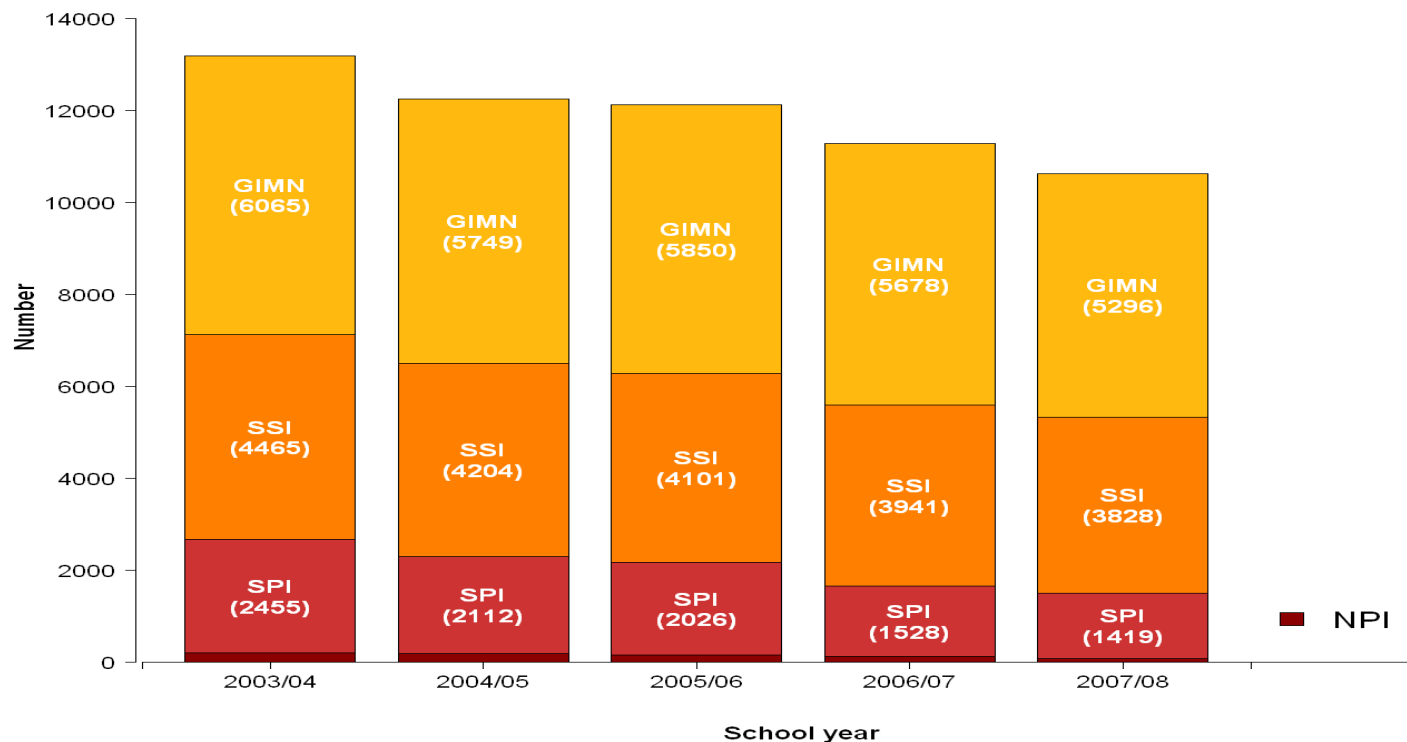
IZOBRAŽEVANJE IN ZAPOSLOVANJE BREZPOSELNIH

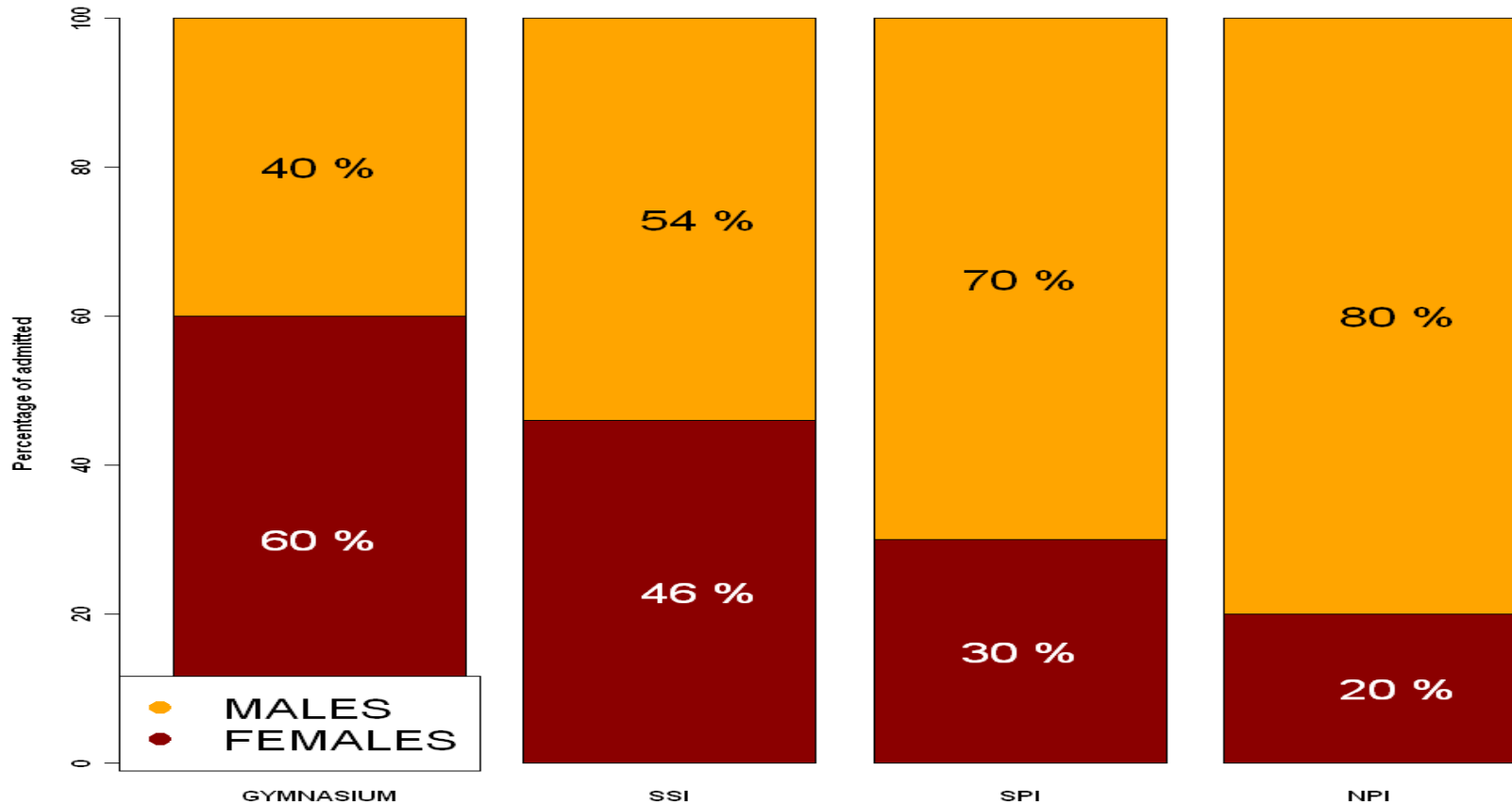
INDEKSI PLAČ

DELEŽ DEKLET PRI VPISU V SREDNJE ŠOLE

DELEŽ DEKLTEV PO VRSTAH SREDNJIH ŠOL -2007

Odločanje deklet za srednje šole

Trend zadnjih 5 let kaže, da je delež žensk, ki se vpisujejo v gimnazijo in 4-letne strokovne šole naraščal, hkrati pa upadal vpis v 2- in 3-letno poklicno izobraževanje, kamor se je letos vpisalo samo 13 % žensk, kar je polovico manj kot v letu 2003. Kritično je zlasti vpisovanje deklet v 2-letno poklicno šolo, kamor se je leta 2007 vpisalo le 93 deklet, v prvi letnik 3-letnega poklicnega izobraževanja pa 1.419 od celotnega števila 10.636 vpisanih v srednje šolstvo. To kaže, da na ravni nižjega poklicnega izobraževanja za dekleta ni ustrezne programske ponudbe.

učinki socialno-ekonomskih dejavnikov

PROJEKT “PISA 2006” (“Programme for International Student assessment”)

- slovenski petnajstletniki dosegli nadpovprečne dosežke (12. mesto med 57. državami), kažejo, da so po razpršenosti (varianci) na tretjem mestu. Kar 46 % variabilnosti dosežkov je pojasnjenih z ekonomsko-socialni-kulturni dejavniki (povprečje za vse države je 20 %);
- otroci imigrantov v bistveno večjem deležu, kot bi pričakovali, obiskujejo 2-letno in 3-letno poklicno izobraževanje kot 4-letno strokovno –zlasti pa gimnazijo.

Izobraževanje Romov

dodatna finančna sredstva za individualno ali skupinsko delo z romskimi otroki v šolskem procesu, postavlja ugodnejše normative za oddelke,

izstop učencev Romov iz šolskega sistema že v osnovni šoli nesorazmerno velik.

oblikovali poklicna standarda in kataloga za preverjanje in potrjevanje NPK romski pomočnik in romski koordinator

Določanje minimalnih standardov znanja (MSZ)

Podlaga za določanje MSZ so katalogi znanja in izpitni katalogi.

MSZ pripravljajo učitelji oziroma strokovni aktivni učiteljev na šoli;

Učitelji različno usposobljeni - seminarji za programske učiteljske zборе na srednjih šolah na podlagi usklajene metodologije.

VPRAŠANJA ZA 2010 ZNOTRAJ SISTEMA IZOBRAŽEVANJA

- s sistemskimi ukrepi povečevati družbeni ugled poklicev na vseh ravneh in s tem povečati privlačnost poklicnega in strokovnega izobraževanja;
- večji pogum za sistemske spremembe, ki bi dopuščale več alternativnih poti do poklicne izobrazbe, tudi z možnostjo inverzije izobraževanja v podjetjih in šoli, kot je značilna za modele vajeniškega izobraževanja;
- iskati rešitve v zmanjšanju ali celo odpravi sedanje vezanosti in podrejenosti izobraževalnih programov in institucij na hierarhično ureditev kvalifikacij;
- integracija poklicnega in strokovnega izobraževanja - koncept skupne poklicno-strokovne šole/programov;
- razvoj izobraževalnih standardov (doseganje visoko strukturiranih ciljev znanja, osmišljenost znanja, socialne in osebne kompetence);
- razviti nove kulture pouka in odnosov v procesih učenja, razvijati duha integracije in inkluzije v skrbi za izobraževanje depriviligiranih družbenih skupin;
- upoštevati neformalno izobraževanje.

Kako se soočiti s temi vprašanji?

- krepiti partnerstvo in razviti dialog ter soodgovornost partnerjev v poklicnem izobraževanju: gospodarskih zbornic in združenj, sindikatov ter države;
- razviti sodobno ponudbo dela na vseh ravneh; več iniciativnosti, manj hierarhije, manj rutinskega dela, večjo neodvisnostjo in odgovornostjo, višjo stopnjo vključenosti;
- širiti baze podatkov kot podlago za razvijanje ustreznih strategij;
- razviti sodoben menedžment uvajanja novosti, ki temelji na izvajalcih – oblikovati strokovne mreže za razvoj v poklicnega in strokovnega izobraževanja, ki bodo povezale učitelje, mentorje v podjetjih, razvijalce in raziskovalce.